

239

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 23 września 1971 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie czynności komorników.

Na podstawie art. 772 i 947 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, poz. 52) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 4 ust. 1 po wyrazie „praktykantowi” dodaje się wyrazy „lub pracownikowi zatrudnionemu w kancelarii komornika po odbyciu praktyki i złożeniu przepisane egzaminu (egzaminowanemu praktykantowi)”,
- 2) w § 4 ust. 2 oraz w § 5 i 6 po wyrazie „praktykant” dodaje się wyrazy „lub egzaminowany praktykant” w odpowiednim przypadku i liczbie,
- 3) uchyla się przepisy § 12—16,
- 4) § 28 otrzymuje brzmienie:

„§ 28. 1. O wyasygnowanie sumy potrzebnej na tymczasowe pokrycie wydatków gotówkowych związanych z postępowaniem egzekucyjnym lub zabezpieczającym w sprawie wierzyciela, którego zwolniono lub który korzysta z ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych, oraz postępowaniem egzekucyjnym lub zabezpieczającym wszczętym z urzędu na żądanie sądu lub na wniosek prokuratora, komornik zwraca się do prezesa sądu, przy którym działa.

2. Sumę, o której mowa w ust. 1, komornik pobierze następnie od dłużnika lub wyegzekwuje od wierzyciela stosownie do przepisów o taksie za czynności komorników i przekaże na rachunek dochodów budżetowych sądu.”

5) w § 35:

- a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „dokonanym przez administracyjny organ egzekucyjny w trybie art. 3 ustawy wymienionej w § 12”, a wyrazy „tego organu” zastępuje się wyrazami „administracyjnego organu egzekucyjnego”,
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. O sporządzeniu planu podziału należy poza osobami określonymi w art. 1027 zawiadomić administracyjny organ egzekucyjny, który dokonał zabezpieczenia, a jeżeli zabezpieczenie nastąpiło w wykonaniu postanowienia wydanego na podstawie art. 248 Kodeksu postępowania karnego, należy zawiadomić ponadto:

- a) organ, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu,
- b) wierzyciela roszczeń odszkodowawczych.”

6) w § 67 po wyrazach „przez komornika” dodaje się wyrazy „lub administracyjny organ egzekucyjny”.

7) dotychczasowy dział V oznacza się jako dział VI, a zamieszczone w nim § 173—175 jako § 188—190, natomiast przed nimi dodaje się dział V w brzmieniu:

„Dział V.

Przepisy szczególne w sprawach, w których stosuje się Kodeks karny wykonawczy.

§ 173. 1. Używane w dalszych przepisach określenie:

- 1) „postanowienie o zabezpieczeniu” oznacza wydane w postępowaniu karnym postanowienie sądu albo prokuratora o zabezpieczeniu grożącej kary grzywny lub roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem w mieniu społecznym,
- 2) „roszczenia odszkodowawcze” oznacza roszczenia, o których mowa w pkt 1,
- 3) „oskarżony” odnosi się, stosownie do okoliczności, również do podejrzanego,
- 4) „dłużnik” oznacza dłużnika roszczenia odszkodowawczego,
- 5) „kodeks” oznacza Kodeks karny wykonawczy,
- 6) „osoba bliska” oznacza osobę pozostającą w bliskim stosunku z oskarżonym (art. 134 § 1 kodeksu).

2. Przepisy tego działu dotyczące majątku oskarżonego odnoszą się, stosownie do okoliczności, także do majątku dłużnika roszczenia odszkodowawczego.

§ 174. 1. Postanowienia o zabezpieczeniu komornik wykonuje niezwłocznie.

2. Jeżeli wykonując postanowienie o zabezpieczeniu komornik w toku dochodzeń przeprowadzanych stosownie do przepisu art. 133 kodeksu stwierdzi potrzebę dokonania czynności objętej właściwością miejscową innego komornika, zawiadomi o tym organ, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu, określając tę czynność i majątek, w stosunku do którego należy jej dokonać. Jeżeli dokonanie czynności należy do innego komornika działającego w okręgu tego samego sądu powiatowego, stosuje się § 8 niezależnie od tego, czy postanowienie o zabezpieczeniu dotyczy kilku współoskarżonych lub współdłużników.

3. W razie braku odpisów postanowienia o zabezpieczeniu w ilości potrzebnej dla dokonania doreczeń wymaganych przez art. 129 kodeksu, komornik sporządzi te odpisy we własnym zakresie.

§ 175. 1. Komornik obowiązany jest wykonać postanowienie o zabezpieczeniu również wówczas, gdy orzeczono w nim zabezpieczenie na nieruchomościach oskarżonego, z określeniem sposobu zabezpieczenia (obciążenie hipoteką przymusową, zakaz zbywania i obciążania nieruchomości,

które nie mają urzędzonej księgi wieczystej lub których księga wieczysta zaginęła albo uległa zniszczeniu) i sumy grożącej kary, grzywny oraz sumy roszczeń odszkodowawczych, lecz bez ścisłego oznaczenia nieruchomości, na których należy dokonać zabezpieczenia.

2. W wypadku określonym w ust. 1 komornik w razie stwierdzenia w toku dochodzeń, że oskarżony jest właścicielem nieruchomości, prześle tytuł wykonawczy do państwowego biura notarialnego, właściwego do prowadzenia dla tej nieruchomości księgi wieczystej lub zbioru dokumentów, z wnioskiem o:

- 1) wpis hipoteki przymusowej do wysokości oznaczonej w postanowieniu sumy zabezpieczonej kary grzywny lub roszczenia odszkodowawczego, jeżeli nieruchomość ma urzędzoną księgę wieczystą i prawo własności oskarżonego jest wpisane w tej księdze,
- 2) złożenie do zbioru dokumentów tytułu wykonawczego zarządzającego zabezpieczenie przez zakaz zbywania lub obciążania nieruchomości, jeżeli nieruchomość nie ma urzędzonej księgi wieczystej lub jej księga wieczysta zaginęła albo uległa zniszczeniu.

3. W sposób przewidziany w ust. 2 pkt 2 komornik postąpi w stosunku do wszystkich nieruchomości oskarżonego nie mających urzędzonych ksiąg wieczystych lub których księgi wieczyste zaginęły bądź uległy zniszczeniu, i to nie tylko wówczas, gdy stwierdzi, że oskarżony jest właścicielem takich nieruchomości, lecz również wtedy, gdy stwierdzi, że jest ich samoistnym posiadaczem.

4. W razie stwierdzenia, że oskarżony jest właścicielem dwóch lub więcej nieruchomości mających urzędzone księgi wieczyste, a nie zachodzą warunki do obciążenia wszystkich tych nieruchomości hipoteką łączną, przewidziane w art. 246 § 1 dekretu z dnia 11 października 1946 r. — Prawo rzeczowe (Dz. U. Nr 57, poz. 319 z późniejszymi zmianami) w związku z art. III pkt 3 Przepisów wprowadzających Kodeks cywilny — komornik wystąpi do państwowego biura notarialnego z wnioskiem o wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej nieruchomości, której wartość przy uwzględnieniu istniejących obciążeń najskuteczniej zapewni egzekucję zabezpieczanych należności. Jeżeli przedmiotem zabezpieczenia są jednocześnie kara grzywny i roszczenia odszkodowawcze, a zabezpieczenie obu tych należności na jednej nieruchomości nie byłoby wystarczające, komornik wystąpi z wnioskiem o wpis hipoteki przymusowej dla każdej z tych należności w księgach wieczystych dwóch odrębnych nieruchomości. O dokonanych czynnościach komornik zawiadomi organ, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu, oraz wierzyciela roszczeń odszkodowawczych, informując jednocześnie o istnieniu innych jeszcze nieruchomości oskarżonego, ich rodzaju i wartości.

5. We wniosku o złożenie do zbioru dokumentów tytułu wykonawczego komornik przedstawi dowody stwierdzające, że oskarżony jest właścicielem lub samoistnym posiadaczem nieruchomości, chyba że wynika to już ze zbioru dokumentów. Dowodem, że oskarżony jest samoistnym posiadaczem nieruchomości może być w szczególności wyciąg z ewidencji gruntów.

6. Jeżeli komornik stwierdzi, że oskarżony jest właścicielem nieruchomości mającej urzędzoną księgę wieczystą, a jego prawo własności nie jest wpisane w tej księdze, powiadomi o tym organ, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu.

7. W razie braku tytułów wykonawczych w ilości potrzebnej do dokonania zabezpieczenia na nieruchomościach oskarżonego, komornik prześle do państwowego biura notarialnego sporządzony przez siebie odpis tytułu wykonawczego i jednocześnie zawiadomi organ, który wydał postano-

wienie o zabezpieczeniu, o potrzebie przesłania drugiego lub dalszych tytułów wykonawczych do wskazanego państwowego biura notarialnego.

§ 176. Jeżeli w postanowieniu o zabezpieczeniu nie określono sposobu zabezpieczenia lub sumy grożącej kary grzywny albo roszczeń odszkodowawczych, komornik przedstawi organowi, który je wydał, potrzebę odpowiedniego uzupełnienia postanowienia.

§ 177. 1. Domniemania ustanowione w art. 134 § 1 kodeksu komornik stosuje tylko wtedy, gdy ich zastosowanie zostało stwierdzone we wzmacnie o wykonalności orzeczenia lub w klauzuli wykonalności.

2. Dokonując zajęcia ruchomości objętych domniemaniem, komornik w protokole zajęcia uczyni wzmiankę: „zajęto na podstawie domniemania z art. 134 § 1 kodeksu”, wymieniając osobę, u której zajęcia dokonano, i określi stosunek jej bliskości z oskarżonym. Osobę tę komornik pouczy jednocześnie o treści przepisów art. 135 § 2, 137 i 139 kodeksu, a ponadto, jeżeli zajęcie następuje w toku dokonywania zabezpieczenia, doręczy jej odpis postanowienia o zabezpieczeniu. Wzmiankę o dokonaniu pouczeń i doręczeniu komornik zamieści w protokole zajęcia.

3. Przystępując do dokonania zabezpieczenia na nieruchomości, której ujawnionym właścicielem lub samoistnym posiadaczem jest osoba bliska, albo na przysługującej tej osobie wierzytelności lub innym prawie majątkowym, komornik wyda jednocześnie postanowienie przewidziane w art. 143 § 1 kodeksu, jeżeli majątek, na którym ma być dokonane zabezpieczenie, nie jest określony w postanowieniu o zabezpieczeniu. W postanowieniu przewidzianym w art. 143 § 1 kodeksu należy pouczyć, że nie przysługuje na nie skarga na czynność komornika, lecz jeżeli osoba bliska zaprzecza, aby istniały podstawy do wydania postanowienia, może w drodze powództwa żądać zwolnienia przedmiotu od zabezpieczenia w terminie określonym w art. 139 § 1 kodeksu. Postanowienie to doręcza się osobie bliskiej wraz z odpisem postanowienia o zabezpieczeniu, a ponadto — w zależności od sposobu zabezpieczenia — przesyła się do biura notarialnego lub doręcza dłużnikowi zajętej wierzytelności lub innego prawa.

4. Prowadząc egzekucję kary grzywny i obciążających skazanego kosztów sądowych, komornik jest obowiązany, w razie stwierdzenia, że egzekucję tę należy skierować do mie-
nia określonego w ust. 3, zwrócić się do sądu, który orzekał w sprawie w pierwszej instancji, o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko osobie bliskiej będącej ujawnionym właścicielem lub samoistnym posiadaczem nieruchomości albo której przysługuje wierzytelność lub inne prawo majątkowe. Przy egzekucji zasądanego odszkodowania o potrzebie uzyskania takiej klauzuli wykonalności komornik powiadomi wierzyciela.

§ 178. 1. Przed dokonaniem czynności opartej na zastosowaniu domniemania komornik zbada, kiedy osoba bliska nabyła poszczególne przedmioty lub prawa majątkowe. Jeżeli z okoliczności nie budzących wątpliwości lub przedstawionych dowodów pisemnych wynika, że zostały one nabyte co najmniej na rok przed popełnieniem przestępstwa, komornik odstąpi od dokonania czynności, czyniąc o tym wzmiankę w protokole czynności, chyba że osobą bliską jest małżonek oskarżonego lub skazanego, a przedmioty lub prawa majątkowe zostały nabyte po zawarciu małżeństwa.

2. Przy załatwianiu zgłoszonego przez osobę bliską na podstawie art. 135 § 2 kodeksu żądania wyłączenia spod domniemania przedmiotów, których łączna wartość nie przekracza przeciętnego 6-miesięcznego jej dochodu, komornik powinien przestrzegać następujących zasad:

- 1) 6-miesięczny dochód osoby bliskiej komornik ustala na podstawie jej dochodu netto z ostatnich 6 miesięcy przed przystąpieniem do czynności; na wniosek osoby zainteresowanej komornik może jednak uwzględnić dochód z kolejnych 6 miesięcy okresu wcześniejszego, szczególnie gdy w tym wcześniejszym okresie nastąpiło nabycie przedmiotów lub praw, które mają być wyłącznie spod domniemania;
- 2) dowodów stwierdzających wysokość dochodów komornik zażąda od zainteresowanej osoby bliskiej;
- 3) przy wyłączeniu przedmiotów komornik uwzględni wnioski zainteresowanej osoby bliskiej, a w braku takich wniosków wyłączy w pierwszej kolejności przedmioty trudno zbywalne, ulegające szybkiemu zniszczeniu lub których przechowywanie jest połączone ze znacznymi kosztami albo nadmiernymi trudnościami;
- 4) wyłączone ruchomości komornik zakreśli w protokole zajęcia wpisując wzmiankę „wyłączone na podstawie art. 135 § 2 kodeksu”, a w razie wyłączenia wierzytelności lub innych praw majątkowych — odwoła dokonane zajęcia; jeżeli wyłączenie nastąpi przed dokonaniem zajęcia, komornik uczyni o tym wzmiankę w protokole czynności, z wymienieniem wyłączonych przedmiotów i ich wartości;
- 5) w razie nieuwzględnienia w całości lub w części wniosków zainteresowanej osoby bliskiej co do wyłączenia przedmiotów, komornik pouczy ją o treści przepisów art. 135 § 3 i 139 § 1 kodeksu.

§ 179. 1. Jeżeli przy wykonywaniu postanowienia o zabezpieczeniu na całym majątku ruchomym oskarżonego komornik ma podstawy do przypuszczenia, że oskarżony lub osoba bliska ma wkład oszczędnościowy, lecz okoliczności tej — szczególnie wobec nieznaleszenia książeczki oszczędnościowej — ustalić nie może, powiadomi o tym organ, który wydał postanowienie.

2. Komornik postąpi w sposób określony w ust. 1 również przy egzekucji orzeczonej kary grzywny i obciążających skazanego kosztów sądowych, z tym że potrzebę uzyskania informacji co do wkładu oszczędnościowego przedstawi organowi, który zlecił egzekucję.

§ 180. 1. Zabezpieczenia na przedmiotach złożonych lub zatrzymanych w sprawie karnej jako dowody rzeczowe komornik dokona przez zajęcie prawa do ich zwrotu, gdy staną się zbędne dla postępowania karnego, stosując odpowiednio przepisy o egzekucji z wierzytelności, a w szczególności art. 905, przy czym wezwanie przeznaczone dla dłużnika zajętego prawa komornik doręcza organowi, w którego dyspozycji znajdują się te przedmioty, bez wzywania tego organu do złożenia ich komornikowi lub do depozytu sądowego. O dokonanych zajęciach komornik zawiadomi ponadto przechowującego przedmioty.

2. Jeżeli określenie wartości prawa zajętego stosownie do przepisu ust. 1 nie może nastąpić bez obejrzenia przedmiotów, komornik wystąpi do organu, w którego dyspozycji się znajdują, o ich udostępnienie.

§ 181. 1. Zajmując w trybie zabezpieczenia pojazdy mechaniczne, komornik odnotuje w protokole zajęcia stan licznika i powiadomi o zajęciu pojazdu właściwy do spraw komunikacji organ prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej. Ponadto komornik rozważy potrzebę zabezpieczenia pojazdu przed dalszym jego używaniem przez odebranie dowodu rejestracyjnego lub oddanie pojazdu pod dozór osobie godnej zaufania.

2. W razie zajęcia ruchomości, których przechowywanie byłoby połączone ze znacznymi kosztami lub nadmiernymi trudnościami albo spowodowałoby znaczne obniżenie wartości rzeczy, komornik przedstawi organowi, który wydał po-

stanowienie, potrzebę zarządzenia ich sprzedaży. Komornik dokonuje sprzedaży stosując przepisy w sprawie egzekucji grzywnien, kar pieniężnych, opłat sądowych i kosztów postępowania sądowego, chyba że zajęcie nastąpiło wyłącznie dla zabezpieczenia roszczeń odszkodowawczych. W tym wypadku stosuje się ogólne przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o sprzedaży zajętych ruchomości. Uzyskane ze sprzedaży pieniądze komornik złoży do depozytu sądowego, po potrąceniu wydatków gotówkowych związanych z przechowaniem i sprzedażą tych rzeczy.

§ 182. 1. Wykonując postanowienie o zabezpieczeniu oraz prowadząc egzekucję orzeczonej kary grzywny, nawiazki, pieniężnej kary porządkowej i obciążających skazanego kosztów sądowych, komornik dokonuje zajęcia ruchomości, co do których istnieją dowody, że są własnością oskarżonego lub skazanego, choćby znajdowały się we władaniu osoby trzeciej nie będącej osobą bliską i choćby osoba ta nie wyraziła zgody na zajęcie.

2. Jednakże, jeżeli przedmiotem zabezpieczenia są wyłącznie roszczenia odszkodowawcze, zajęcie ruchomości znajdujących się we władaniu osoby trzeciej może nastąpić bez jej zgody tylko wtedy, gdy szkoda w mieniu społecznym została wyrządzona przestępstwem popełnionym w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

3. Jeżeli zachodzi warunek określony w ust. 2, zajęcia ruchomości znajdujących się we władaniu osoby trzeciej można też dokonać przy wykonywaniu wydanego w postępowaniu cywilnym zarządzenia tymczasowego o zabezpieczeniu roszczeń odszkodowawczych oraz przy egzekucji tych roszczeń zasądzonych w postępowaniu karnym lub cywilnym.

4. W razie zajęcia ruchomości znajdujących się we władaniu osoby trzeciej komornik pouczy ją o treści przepisu art. 139 kodeksu, a ponadto jeżeli zajęcie następuje w toku dokonywania zabezpieczenia, doręczy jej odpis postanowienia o zabezpieczeniu. Wzmiankę o dokonaniu pouczenia i o doręczeniu komornik zamieści w protokole zajęcia.

§ 183. 1. Jeżeli majątek oskarżonego lub skazanego nie wystarcza na dokonanie pełnego zabezpieczenia grożącej kary grzywny lub roszczeń odszkodowawczych albo na pełne wyegzekwowanie tej kary i roszczeń oraz kosztów sądowych, a komornik stwierdzi, że oskarżony lub skazany dokonał z osobą trzecią, nie będącą osobą bliską, czynności prawnej, w której wyniku osoba ta uzyskała korzyść majątkową, powiadomi o tym organ, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu lub który zlecił egzekucję kary grzywny i kosztów sądowych, oraz wierzyciela, któremu służą roszczenia odszkodowawcze.

2. Komornik postąpi w sposób przewidziany w ust. 1 również wówczas, gdy stwierdzi, że oskarżony lub skazany dokonał czynności prawnej z osobą bliską, a w sprawie nie ma zastosowania domniemanie ustanowione w art. 134 § 1 kodeksu. Jeżeli domniemanie ma zastosowanie, komornik postąpi tak, jak gdyby czynność prawna nie była dokonana.

§ 184. 1. Dochodzenia przewidziane w art. 133 kodeksu komornik przeprowadza stosownie do okoliczności w odstępach nie dłuższych niż 2 lata aż do całkowitego zabezpieczenia lub wyegzekwowania kary grzywny i roszczenia odszkodowawczego albo do czasu upływu terminów określonych w art. 136 kodeksu. Do tego czasu nie może nastąpić umorzenie postępowania na skutek bezczynności wierzyciela ani z powodu niemożności uzyskania z egzekucji sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również przy wykonywaniu wydanego w postępowaniu cywilnym zarządzenia tymczasowego o zabezpieczeniu roszczeń odszkodowawczych oraz przy egzekucji tych roszczeń zasądzonych w postępowaniu cywilnym, jeżeli szkoda w mieniu społecznym została wy-

rzędzona przestępstwem popełnionym w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

§ 185. W razie powzięcia wiadomości, że w stosunku do tego samego oskarżonego administracyjny organ egzekucyjny wykonuje postanowienie o zabezpieczeniu kary konfiskaty mienia lub przepadku rzeczy, komornik uzgodni z tym organem, stosownie do okoliczności, sposób postępowania.

§ 186. Odpisy lub kopie protokołów czynności dokonanych w toku wykonywania postanowienia o zabezpieczeniu komornik prześle organowi, który wydał to postanowienie, oraz wierzycielowi roszczeń odszkodowawczych. Komornik

prześle też organowi, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu, szczegółowe zestawienie kosztów związanych z wykonywaniem postanowienia o zabezpieczeniu kary grzywny.

§ 187. Zawiadomienia i inne pisma, które stosownie do przepisów tego działu mają być kierowane do organu, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu, komornik po otrzymaniu informacji o wniesieniu aktu oskarżenia kieruje do sądu."

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: S. Walczak